

Achtergrondinformatie CAARMS-training vroegdetectie en -interventie in RGOc-instellingen

CAARMS

Comprehensive Assessment of At Risk Mental States (CAARMS) is het meetinstrument waarmee vastgesteld kan worden of iemand at risk is voor het ontwikkelen van een psychose.

De uitkomst kan zijn: geen risico, Ultra Hoog Risico (UHR) of psychose. Bij een UHR-profiel is vroegdetectie cognitieve gedragstherapie bieden effectief en kostenbesparend in het voorkomen van een psychose. De CAARMS is een semigestructureerd interview, waarbij op basis van startvragen – omtrent allerlei psychoseklachten en subklinische varianten daarvan – een beeld wordt verkregen van de mate van psychopathologie op dit gebied.

De CAARMS is in wetenschappelijk onderzoek gebruikt om UHR en psychose vroegtijdig te detecteren en is hierin effectief. De Zorgstandaard Vroege Psychose 2018 adviseert daarom met dit instrument UHR te onderzoeken. De Comprehensive Assessment of At Risk Mental State (CAARMS) is ontwikkeld door Alison Yung.

Het instrument stelt vast of iemand at risk is voor het ontwikkelen van een psychose of dat er al sprake is van klachten op de psychosedrempel. De sensitiviteit van het meetinstrument ligt vooral bij het onderscheiden van de diverse subklinische symptomen en de ernst en de frequentie waarin deze aanwezig zijn. In Nederland heel de afgelopen jaren de EDIE.NL-studie (Early Detection and Intervention Evaluation Nederland) plaatsgevonden naar het voorkomen van psychose, waarin gebruik werd gemaakt van de CAARMS.

Deelnemende ggz-instellingen in het project waren Parnassia Den Haag, Academisch Medisch Centrum (AMC) Amsterdam, Rivierduinen ggz Kinderen en Jeugd en het VIP team van Friesland (KieN VIP). Het onderzoek heeft zich gericht op preventie van eventuele toekomstige psychische problemen. Het doel van het onderzoek was het herkennen van hulpzoekenden met een verhoogd risico op een eerste psychose en het evalueren van de effectiviteit van cognitieve gedragstherapie bij deze populatie.

Achtergrond: Implementatie EDIE.NL

Op 30 mei 2013 werden op het EDIE-symposium 'Hoe eerder, hoe beter. Vroegdetectie en behandeling in de ggz' de resultaten van het project gepresenteerd. Doel van het symposium was informatie geven over implementatie van vroegdetectie en behandeling van een verhoogd risico op een ernstige psychiatrische aandoening. Hoe eerder ernstige psychiatrische aandoeningen of de voortekenen daarvan worden behandeld, hoe minder intensief de behandeling is en des te beter de herstel mogelijkheden zijn. Uit het Nederlandse EDIE-onderzoek is gebleken dat een verhoogd risico op een eerste psychose gedetecteerd kan worden bij hulpzoekende cliënten in de ggz en effectief behandeld kan worden met een nieuw ontwikkelde, evidence-based cognitieve gedragstherapie. Gezien de resultaten is uitstel en mogelijk afstel van een eerste psychose, tot voor deze tijd ondenkbaar, ook in Nederland haalbaar gebleken. Het succes van deze benadering heeft geleid tot toepassing van vroege interventies bij alle psychiatrische stoornissen die zich op jeugdige en jongvolwassen leeftijd voor het eerst manifesteren. 6% van alle hulpzoekende mensen loopt het risico een psychose te ontwikkelen en 2% van die hulpzoekende mensen loopt het risico binnen drie tot vijf jaar daadwerkelijk psychotisch te worden. De belangrijkste boodschap van de EDIE.NL-studie is dat dit aantal ongeveer te halveren is tegen lagere kosten dan bij helemaal niets doen. Dit is een belangrijke stap naar de ggz van de toekomst die erop gericht zal zijn om chronische stoornissen met een

ongunstige prognose te reduceren. De aandacht voor vroegdetectie van een eerste psychose is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Steeds meer leeft er de overtuiging dat tijdig en adequaat ingrijpen bij psychoses de schadelijke gevolgen ervan (sterk) kan verminderen.

Doel

Training in het afnemen, scoren en interpreteren van de CAARMS aan de hand van dvd's van interviews en rollenspellen, casuïstiek. Deelnemers aan de training worden na afloop in staat geacht om het instrument toe te passen voor de vaststelling van een verhoogd risico op psychose, een zogenaamde At Risk Mental State (ARMS).

LET OP: dit kan altijd alleen als onderdeel van een consensusbespreking Early Detection.

Doelgroep

- Hulpverleners die actief zijn op het terrein van vroegdetectie van jongeren at risk.
- Minimaal HBO-vooropleiding met goede kennis van psychopathologie, kennis en ervaring met diagnostiek en gesprekstechnieken en enige jaren werkervaring in de langdurige zorg/psychosozorg (o.a. verpleegkundig specialisten ggz met voldoende expertise in diagnostiek en onderzoekservaring, psychologen, psychiaters, artsen).
- De deelnemer wordt in staat geacht om niet-ondertitelde Engelse dvd's te kunnen begrijpen en beoordelen.
- Deelnemers moeten in de gelegenheid zijn om tijdens en na de training de CAARMS met cliënten at risk uit te voeren binnen een

Aantal deelnemers

Minimaal 8 en maximaal 14 deelnemers.

Werkwijzen

Inleiding, dvd-demonstratie, oefeningen, rollenspellen, vaardigheidstoets.

Literatuur

Reader (o.a. manual, Nederlandse vertaling, instructie beslisregels, scoreformulier).

Certificaat

Voor het verkrijgen van het certificaat geldt;

- volledige deelname aan de training en minstens 1 volledige inbreng van CAARMS-interview met voldoende beoordeling van verslag en de vaardigheidstoets.

Hierbij geldt de volgende aanwezigheidsregeling:

- bij verzuim van 1 dagdeel dient als compensatie een aanvullende opdracht met een voldoende beoordeling.
- bij verzuim van meer dan 1 dagdeel vervalt het recht op compensatie en wordt geen certificaat uitgereikt.

Programma

2 volledige trainingsdagen en 2 dagdelen voor ingebrachte en casuïstiek en oefenmateriaal.

Geplande cursusdata

- Cursusdagen: maandag 15 september en maandag 13 oktober 2025.
- Terugkombijeenkomsten: donderdag 15 januari en donderdag 19 februari 2026 van 9.00-12.30 uur (online).

* Bij onvoldoende aanmeldingen kan het zijn dat cursusdata worden verschoven. Groep start met minstens 8 deelnemers.

* Bij start van cursus worden nieuwe data gepland voor nieuwe trainingsdata

Organisatie

De training is ontwikkeld door stichting Cognitie & Psychose te Oegstgeest (gedachtenuitpluizen.nl) en wordt in nauwe samenwerking met de stichting aangeboden en georganiseerd door het RGOc en KieN VIP.